

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDEKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 ltr — kr.
Félévre 5 " — "
Negyedévre 2 " 50 "
Egy hónapra 1 " — "

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BARTHA MÓR**
Főmunkatárs: **Dr. KIRÁLY PÉTER**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többször
hirdetéseket alkuszorint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díj n
den külön beiktatásért 30 kr

Spektákulum.

Debreczen, aug. 16.

Mindenki a helyzetről beszél, ir és mond találos meséket, de tulajdonkép az a helyzet, hogy nem ösmeri senki. Kétséges e perczen minden és csak következtetni lehet egyes jelenségekből. Például abból, hogy a bécsi kormány félhivatalos lapja egyenest a fenyegetés hangját üti meg Magyarország ellen, figyelmeztetvén oly következményekre, melyet harmincz esztendő óta még elméletben is kizártnak tartottak a közönséges kormányok mögött ülő szabadelvű többségek is.

Most már a kormánypártnak is tulajdonos szoros a közös viszony, most már őket is fojtogatja az. Éppen akkor, mikor a két állam szövetségét tartalmazó törvényhez akar ragaszkodni és nem hajlandó még azon is tulmenni, egészen az államcsinyig. A büntetése ez a helyzet a kormány engedékenységének és önérték-hiányának, de a büntetés magát az országot is fenyegeti, ha résen nem lesznek a férfiai és meg nem akadályozzák a lehetőségét annak, hogy reánk kényszerítsék a kiegyezési törvény rendelkezéseinek megszegését is.

Minden képzeletet meghaladó nyomással és erőszakossággal dolgoznak ezen tul a Lajthán és a jogosulatlan

érvek, fenyegetések egész arzenálja van mozgásban e végből. Hivatkoznak a nagyhatalmi állásra és a monarchia létérdekeire, hivatkoznak a legfelsőbb akaratra és szörnyű képeket festenek arról, mi lesz ha Magyarország azt cselekszi a mire a kiegyezési alaptörvény följosítja és kötelezi. Megdöbentő dolog ez, annyi bizonyos és mutatja, hogy az 1867. évi tizenkettedik törvénycikk alkotója sem számolt arra az eshetőségre, mi fog történni, ha majd nem mi csinálunk frontot a saját törvényünk ellen, hanem frontot csinál az ellen Ausztria. Ime, eljutottunk volna hát oda, hogy a kiegyezési törvény csak addig volt tiszteletben oda át, mig annak fonálán minket kizsákmányoló egyezményeket köthettek velünk az osztrákok, de a lomtárba valónak nyilvánítják Bécsben ezt a törvényt azonnal, mihelyt jogok erednének abból a magyar nemzetre.

Furcsa egy államszövetségnek bizonyul így ez a mi kedves viszonyunk Ausztriával. Mikor a Lajthán tul ország a maga alkotmányos ügyeit nem tudja többé alkotmányos formák között intézni, azt akarják Bécsben, hogy mi is kövessük az ottani példát, mi is rugjuk el az alkotmányt, mint fölösleges alkalmatlan rongyot, mely csak akadály a egyéni akaratoknak és a nemzetek fölé

helyezett, felelősség nélkül való kormányférfiak tetszésének.

Nem kell tán mondani, hogy ez a kísérlet a végső ellentállásra talál Magyarországon és hogy mi csak a törvény és az alkotmányos megoldás lehetőségét ismerjük, és ami ezekbe ütközik, azt visszautasítjuk a végsőig. Valóssággal életérdeke az országnak, hogy így tegyünk, de életérdeke ez magának a szövetséges államnak is, mert ha most azt gondolják is tul a Lajthán, hogy az államok nélkülözhetik az alkotmányos jogaikat ez durva és képtelen önámítás, mely végzetesen megbosszulná magát a gyakorlatban és előidézné azt, hogy a trónakegyáltalában nem volna szilárd támasza.

Bizonyára nem idegen ennek a megfontolásától maga a korona sem és azért csak vak ijesztgetésnek vehető az a láрма, melyet a Lajthán tul ütnek boldond fenyegetésekkel. Egyszerűen az a magyarázata ennek, hogy az osztrákok a legvégső eszközöktől sem riadnak vissza, hogy valamikép rákenyszerítsék a magyarokat a vámközösség meghosszabbítására és csak az a csunya és megvetendő, hogy ebben még az osztrák kormány hivatalos lapja is megengedhetlen módon segédkezik nekik, vagyis segédkezik maga az osztrák kormány, mely egyuttal a saját bőrét is vé-

Egy.

— A Fel a szivekkel ez. kötetből. —
A győtrelem csak egyé mindig,
Egy lélek kinja az egész,
Ember, bár milliónyi sinylik,
Egyé csupán a szenvedés.

A sohaj is azé örökre,
Kinek lelkéből felszakad
S a könnyek áradó özönje,
Kinél forrása megszakadt.

A fájdalom sötét honában
Külön él a sziv egymaga
És nem is sejtí, hogy talán van
Százszorta busabb éjszaka.

Banatában elszigetelten
Vergődik az egész világ
S titkon végződnek a szivekben
A legmélyebb tragédiák.

Veszzelei Károly.

Az utolsó probléma.

A «Debreczen» tárczája
Irtá: **Timár Szaniszló.**

Bencsik Jánost ellenállhatlan erővel támadta meg az a vágy, hogy feleségét láthassa. Vegyész laboratóriumában volt és dolgozott. De egyszerre úgy tűnt fel előtte, hogy a téglék, kémcsövek, lombikok, fuvó- és forrasztó

készületek s minden a mi a szent tudományhoz tartozott, mint ő nevezte a vegytant, egy pillanatra elvesztette volna előtte vonzerejét s föltűnt előtte a szép asszony alakja, a ki odahaza, a lakás magányában talán unatkozik és várakozik reá. A szive nehézzé lett.

Lecsavarta hát a nagy asztal közepén a légszesz csövet, a melynek kék láncja fölött egy nagy lombikban forrtak a vegyi alkatrészek. A gázfelfogó hengert, melybe a forralás közben képződött, elhelyezte egy külön asztalkán. Segédjének meghagyta, hogy a hosszú asztalt hozza rendbe s mialatt ez a felhívásnak eleget tett, leverette hosszú, szürke, kaftán-alaku dolgozókabátját, s kimenő zubonyát föltűve, eltávozott a laboratóriumból.

Nagy tudós hírében állt s valóban nagy tudós is volt, noha ő maga nem volt megelégedve a tudományával. Mindaddig, a mig föl nem fedezi azt, amit keresett a vegytanban, nem tartotta magát méltónak nagy hírnevére. Keresett valamit mohó szomjúsággal, a tudós kitartásával és lelkesedésével, azzal a roppant hevü lékeny, korlátot és határt nem ismerő lelkesedéssel, a melylyel az emberiség üdvét szolgálni óhajtotta. Almatlan éjszakákon, étkezés közben, vagy az élet szolid örömei közepette is a vezérfonalra gondolt, mely végre el fogja vezetni a megoldáshoz, hogy méltóvá tegye őt önmagára és a tudományra, a melyet művelt.

Most hirtelen lepte meg a vágy a feleségét láthatni. Meddő kísérletezéssel folyt le a

nap; az elemek nem engedelmeskedtek, pedig máskor oly hajlékonyak, és szolgálatkészek voltak az ő kezében. A reakciók nem sikerültek s a cztől távolabbnak képzelte magát, mint valaha.

Sietve indult hazafelé. Az emberek ép oly futva ment el előtte, mint a hogyan valamennyien elfutunk az utcákon külön érdekeinktől hajtatra mások előtti. Nem nézett jobbra-balra csak egyenesen haza felé tartott.

De mégis egy férfiú feltűnt neki, a ki éppen abban a pillanatban lépett ki a házból, a melyben a tudós lakott, a mikor ő Be akart lépni. Magastermetű, feltűnően szép ember volt, egy katonatiszt. Erélyes szemei, merész nézése, csinos bajusza és fekete haja ritka harmoniában állt egymással.

— Szép ember — gondola Bencsik és hosszan ránezezt — igazi gladiáteá háboruban az ilyenek követnek el hőstetteket.

A katona észrevette a tekintetet s ő is figyelmesen nézett rá. Aztán mindketten elfordultak s folytattak utjokat.

A vegyész nem tudta, hogy egy szobaleány egész nap, a mikor ő nem volt odahaza az utcára néző ablak előtt állt. a melyen át az egész utcát át lehetett tekinteni. Félig leeresztett függöny takarta az ablakot s kívülről a cseléd figyelmes vizsgálódását nem lehetett észrevenni. De a mint a leány az érkező gazdát, a ki tudósok szokása szerint mindig egy azon irány felől jött, megpillantotta azonnal fölkelt jelentve urnőjének.

delmezi ebben a megbotránkozató harcban.

A magyar közvélemény pedig tájékozást szerezhet ebből a felől, hogy a mivel oly fönnen és henczegve dobálták az osztrákok, a vámközösségre milyen óriási sulyt helyeznek, mikor közel jutottak az eshetőséghez, hogy elveszítsék a magyar gyarmatot. Örülten kapaszkodnak ebbe az ő kiharított gyarmatukba, melyet egy esztendő előtt még leszóltak és amelyről azt mondták, hogy nem kell nekik csak ha magasabbkvótát fizet és ha az osztrák iparnak egyenlő jogot ad a közszállításoknál a saját iparával. Ma már mindenesetre olcsóbban kínálják az akkor dobált kiegyezést, csak hogy most rajtunk a sor, hogy megértsük a tanúságát mindezeknek.

Megértsük azt, hogy a mennyit odaát ér a vámközösség, nekünk kétszer annyit ér a közgazdasági önállóság, hogy tehát ragaszkodnunk kell ahhoz férfiasan akár milyen spektakulumot csapnak is a megriadt osztrák testvérek.

Az ischli tanácskozások.

Ischl, aug. 15.

A kiegyezés ügyének hetek óta tartó krízisében ma állt be a legjelentősebb nap. Az uralkodó, ki eddig külön-külön hallgatta meg több ízben magyar és osztrák miniszterelnökének és két közös miniszterének véleményeit és előterjesztéseit, ma együttes kihallgatásban részesítette Thun grófot és Bánffy bárót és alkalmat adott nekik, hogy jelölje vitathassák meg állásponthajkoak érveit és elöztük mérlegelhesse fejtegetéseiknek sulyát.

A két miniszterelnök közös audienciáját hosszabb tárgyalások előzték meg, melyekben

A vegyész belépett felesége szobájába a ki fehér pongyolában, könyvvél a kezében feküdt egy kereveten. A férj kopogott mielőtt belépett, de az asszony nem mozdult. Csak mosolyogva nyújtotta fehér kezét az érkező elé a ki azt csókokkal halmozta el.

— Ma korábban jöttél barátom, mint máskor.

— Vágyódtam utána lelkem. Isten tudja valami nyugtalanság vett erőt rajtam s nem ment a munka.

— Nyugtalanság? Vajon mi végett?

— Ugy képzeltem, hogy valami történik veled; valami szokatlan, vagy kellemetlen. A légszusz lángjának zümmögésében mintha te hangodat hallottam volna, kezdetben panaszo-an, aztán mindig vidámabban. Egyszerre elvesztettem a vezérfonalat, a mely után kutatásaimban indultam; a k-mcsövek elpattantak, a csapadékok nem sikerültek és nem tudtam ellentálni annak a vágnak a mely hazakergetett.

— Tudod-e felelt mosolyogva az asszony és odanyújtotta csókra az arcját, — hogy szeretném, ha kísérleteid gyakran nem sikerülnek? Féltekeny vagyok a tégelyeidre és az egész laboratóriumodra. Ha engemet úgy szeretnél, mint a tudományt, sokkal boldogabb volnék.

— Ne mondj ilyet asszony — szolt a tudós némi ijedéssel; odaült a kerevetre és átfogta a hölgy hajlékony derekát, szerettek én téged úgy mint asszonyt annyira, mint a tudományt, amely célját jelöl életemnek. Én nem tartozom azok közé, akik az életet mérő haszontalansággal nézik. Akik töprengve járnak-kelnek, kérdvén:

„Mire való az egész élet? »Mi a célja, az iránya, a rendeltetése? » Én tudom, hogy minden embernek s különösen annak, akit a

Thun gróf és Bánffy báró egymás kapacitálására igyekeztek. Az Ischlben időző államférfiak és politikusok lázas érdeklődéssel kísérték ezt a napok óta tartó viaskodást, melynek eredményétől két kabinet sorsa függött.

Ugy Bánffy báró, mint Thun gróf a legmisztikusabb homályba és titkolódzásba burkolják megállapodásaikat, de az itt lévő osztrák szakminiszterek önelégedett föllépéséből következtetkedő, hogy Thun gróf biztosabban érzi maga alatt a talajt, mint Bánffy báró, ki elvesztette pozíciójának sziklaszilárdságát abban a pillanatban, a mikor ismeretes javaslatával elhagyta az 1867: XII. czikkben előirt megoldási módot és kibontakozást egy oly modus procedendiben keresett, melyről tudnia kellett volna neki is, hogy ez a magyar képviselőházban heves ellentállásra talált.

Bánffy báró tudhatta, hogy az egész parlamentet mögötte találja, ha egyenesen a törvényesen előirt kibontakozáshoz ragaszkodik, de mihelyt kibuvót keresett elvesztette állásponthajkoak morális stíljét és annak érélyes megvédhetőségéhez minden fogyverét felhasználta s gyengébb fél lett.

Egy itt időző, előkelő kormánypolitikus, ki már jó ideje Ischlben tartózkodik, így nyilatkozott:

A mi itt folyik, az már többé nem az alkotmányosság és az abszolutizmus harca, hanem csunya harc azon kérdés körül: ki itt az erősebb. És sajnos a politika láthatáron tornyosuló felhőkől azt kell fejtennem, hogy nem mi vagyunk az erősebbek, mert a mi érdekeinket sem a törvény érczalapján védelmezik meg. Thun gróf nem politikai észszerűségből nem is a monarchia jól felfogott érdekeiből ellenzi a gazdasági különválás formai kijelentését, hanem ügyesen előtérbe helyezett — dinasztikus érdeke alapján teszi azt, mert tudja és bizonyára meggyőződött róla,

szellem arra hivatott, hogy kötelessége világosságot keresni mások és a maga számára.

Életem egy másik célja az, hogy téged kedvesem, boldoggá tehesselek. A törekvésem mindkettőre meg van.

— S el is éred, bizonyára eléred — mondta hozzá simulva a nő s hosszan, gondolkodva nézett a szemébe.

— Most is keresek egy világosságot, — folytatá hévvel a vegyész, olyat, amely méltó az emberiséghez. Ha fölfedezem és bizonyára fölfedezem, ha évtizedekig kell is kutatnom, nemcsak a dicsőségnek fogok örülni, a mely nyomában jár, hanem annak is, hogy sikerült a természetben szunnyadó holt erőt eleven erővé átváltoztatni, sikerült megfejtenem egy nagy homályos rejtélyt, amelyen már annyian törtek a fejüket hiába s a tűz-katlanból, amely a természet keblében ég, kicsalhattam egy szikrát, hogy világítson embertársaimnak.

Sokáig, nagyon sokáig beszélt így tovább a vegyész, fokozódó melegséggel, boldogságtól, reménytől s szerelemtől túlaradó szívvél s az asszony hallgatta s benne is gondolatok ébredtek, de egészen más természetűek, mint a férjben.

S elérkezett az idő, amikor a vegyész azt a nagyon óhajtott világosságot csakugyan megpillantotta. Fölfedezte, amit keresett s a lombik, a melyben a keresett gáz fejlődött, úgy tűnt föl előtte, mint egy varázsgömb, a mely mindenféle csodával van tele. A feltalálók ama szolid őrzöngése vett erőt rajta, amely a fölfedezés pillanatában kábultat és mámorral borítja el szívöket s elméjüket.

Ilyen ünnepeles pillanatban az ily rendkívüli lelkek kifordulnak rendes kerékvágásukból s egyik eszméről a másikra ugrándozva, hihetetlen magasságokra emelkednek s iszonyú

hogy az ő felfogása az uralkodónak kedvesebb. És ennek a feltevésnek sok jogosultsága van, mert az udvar semmitől sem riad vissza annyira, mint a reformoktól, melyek a monarchia egységét csak legkiseb mértékben is érintik.

Ez a felfogás az általános. Megerősíti ezt a felfogást, hogy a mai, több egy óránál tartó közös audencia után is erősen tartotta magát a hír, hogy Thun gróf az uralkodó előtt ismételten sürgette a provizoriumot s a Reichsrath egybehívását csak abból a czélből proponálta, hogy a kvóta-deputáció újból megvalasztassék, hogy a Szeptemberig elhalasztott tárgyalások ismét felvehetők legyenek és az eredménytelenség konstatalása után a korona döntése eszközölhető legyen.

Bánffy báró pedig bőven kifejtette azon elveit, a melyekkel a kereskedelmi szerződés életbeléptetését, mint magyar álláspontot leginkább kielégítőnek jelezte.

A király mindkét miniszterelnököt kegyesen bocsátotta el, elhatározását azonban ma sem közölte velük. Bánffy is Thun is egyszerre hagyták el a nyaralót, mindketten mesolylyal az ajkukon.

A két miniszterelnök mai késői kihallgatásukból az hírlik, hogy az uralkodó utasította a miniszterelnököket, hogy egymással megegyezésre jussanak, a döntést ennek elvárásában elhalasztotta, a felség kívánságának megfelelően a miniszterelnökök e hó 24-én Budapesten találkoznak és itt folytatják tárgyalásaikat.

Kállay miniszter tegnap este Goluchovskima délben utazott el innen. Bánffy este utazik el, holnap reggel Bécsbe érkezik s egy napot ott tölt.

mélységre szállnak alá. Megfejtvén egy kicsiny részét a nagy találynak, úgy tűnik föl előttük, mintha önmaguk is tisztább s szelidebb világosságban állnának magok előtt. A lét egy nagy problémája enyészik el elméjükben s az erély öntudata emeli magasra — kedélyöket.

Kipattantottam egy zárt s megnyitottak egy kaput, melyen át az örökkévalóság műhelyébe szabadon benézhetnek. A vére hevesen keringett, szemei villogtak, ajka mosolygott s kezei görcsösen szorongatták a lombikot mintegy szent borzalommal s áhitattal. Valami vízió-féle vonult el előtte s tekintete a szűk laboratóriumtól kiszállt az egész emberiségre, amely tömegesen hullámozott a föld kerekességén.

Szervei úgy funkcionáltak, mint máskor s mégsem maradt az, aki azelőtt volt. Nagyobnak, nemesebbnek, erősebbnek s méltóbbnak érezte magát, mint eddig — s lelkesedése közbe is mély fohások törtek elő kebléből.

Sokáig tartott, amíg az indulatroham kismult annyira, hogy némileg eszmélni és logikusan gondolkodni tudott. E rendkívüli momentumban, életének e legszebb órájában, meg tudta becsülni a gondviselés kegyelmét, amely belőlünk embert alkotott.

Mikor némileg magához tért, lassankint eszébe jutott, hogy mennyire fog örvendezni az asszony az ő nagy eredményének s ettől a pillanattól fogva nem volt maradása a laboratóriumában.

Közölni akarta túlaradó boldogságát valakivel, egy élő lényvel, a ki vele érez, együtt lelkesedik vele, örül sikereinek s csak annál szilárdabban ragaszkodik hozzá szerelemben, ha látja, hogy a természet merevségével is szembe tud szállni.

Miután ő felsége a két miniszterelnököt az utóbbi napokban ismételen fogadta és azoknak előterjesztését meghallgatta, a két miniszterelnök az egymással folytatott tárgyalások alapján arra a megegyezésre jutott, hogy ezeket a tárgyalásokat aug. 24-én Budapesten folytatni fogják és ezekre a két állam szakminisztereit is meghívja.

A miniszterelnökség már szombaton küldte meg az összes minisztereknek a meghívót a szerdán megtartandó minisztertanácsra. A Budapestről távollevő miniszterekkel a meghívó táviratilag közöltetett.

KÜLFÖLD.

Az angol-orosz konfliktus. Ugy látszik, hogy az orosz-kinai titkos szerződés, melyet Kiaocsaunak a németek részéről történt megszállása alkalmából annyit emlegettek, de a melynek tartalma eddig még ismeretlen — az angolok kezébe került. A londoni Daily Mailnek jelentik Sanghaiból:

A már néhány év óta fennálló orosz-kinai szerződésnek tartalma ismeretessé lett. Hogyha forrásom, honnan értesülésemet meritem, hiteles — úgy a szerződés nem tartalmaz kevesebbet, mint a két hatalomnak támadó szövetségét. Kína kötelezi magát, hogy Oroszországot mint azt a hatalmat tekinti, a melynek a belkereskedelmi politika minden kérdésében döntő befolyása van, míg Oroszország Kínát megvédi az angoloknak a nyílt ajtó alaptételeivel szemben támasztott követelése ellenében. Oroszország pénzezi Kínát. Kína megengedi. Oroszországnak, hogy egész belső fejlődésében az övé legyen az elsőség. A két birodalom közös érdekei Oroszország tényleges ellenőrzés alatt állanak. Oroszország támogatja Kínát szárazföldi és tengeri haderejének fejlesztésében.

Egy sahinghaii távirat szerint Li-Hung-Csang megígérte Oroszországnak, hogy Hart Róbert vámigazgató helyébe orosz embert fog kinevezni. Li-Hung-Csang Pawlovot, a mosztani orosz nagykövetet jelölte az említett ál-

lásra utódlul, Angliát a nincsvangsanhaikvani vasut kérdésében valószínűleg újabb verezés fogja érni. Az oroszok nagy földterületet nyertek honnan uralkodhatnak a vasutvonal fölött. A kínai császár fontos parancsokat adott ki. Az egyik afelel rendelkezik, hogy az alkirályok és a tatár kán egy új flottát alakítsanak európai tanítómentesterekkel. A másik a tartománykormányzókat szólítja föl, hogy az ósdi kínai eszméket aldozzák fel a modern nyugoti tanoknak.

TARKA ÉLET. A bus özvegy.

— Anatole Francke prózája után. —

Sárga tenger partja mellett
Bájos hölgyek, hajuk ében
Mindeniknek egy menyország
Lángol mandola — szemében.
Rózsa-szirom a két karjuk,
Lepkét vár, kit elringasson,
De, ha csak egy lepke várna,
A nevük nem volna asszony.

U-Rum-Csinak volt egy czopfja,
S egy szép tüzes felesége.
Ah, ép' ez volt — mint beszélük —
Az ő szerencsétlensége.
Jól vigyázott asszonyára,
Szeme éber volt szerfelett.
Vizet őrizett rostában
És fátyolban fuvó szelet.

Vén U-Rum-Csit sok virasztás,
Sok heves csók megörölte.
Felnőg a halálos ágyon:
«Mással meg nem esküszöl te.
Haláloedig sirva gyászolsz
Gyászruhában, hófehérben.
Esküdjél rá; Hiszen látod,
Nem lehetek tovább ébren.»

Sir az asszony, nem felel rá.
Szól U-Rum-Csi nyögve, kérve:
«Legalább hát addig gyászolj,
Gyászruhába, hófehérbe,
Temetőben hév időben
Mig a sirom föl nem szárad.»

Sir az asszony, int fejével:
«Legyen úgy, ahogy kívántad!»

Vén U-Rum-Csi nyugszik immár
A pekingi temetőbe
Gyászruhában, hófehérben
Bús özvegy a sirra dőlve.
Legyezze kis kezében.
Kinban ég t'án arczatja?
Csak a hantot, a friss hantot
Legyezgeti, s z á r i t g a t j a .

Sárga tenger partja mellett
Bájos hölgyek, hajuk ében.
Mindeniknek egy menyország
Lángol mandola-szemében.
Rózsa-szirom a két karjuk,
Lepkét vár, kit elringasson;
De, ha csak egy lepke várna,
A nevük nem volna asszony.

Sebestyén diák.

A nagy-szebeni dráma.

Wasserthal felmentése.

— Saját tudósítónktól. —

Nagy-Szeben, aug. 15.

A laibachi temetőben már kihajtott a fő Gariboldi főhadnagy sirján, aki életével fizetett Wasserthal kapitányné csókjáért, öleléseért. A főhadnagyot elszírták, az asszony elmenekült Nagy-Szebenből — a férj pedig börtönbe került s a hadbírószág megindította ellene a vizsgálatot.

Titokban folyt heteken keresztül a vizsgálat. A bíróság kihallgatta mindazokat, akik a véres eseménynek előzményeiről tudomással bírtak, kihallgatta Wasserthalék eselédjét Megidézte Wasserthalné is, aki az idézés kézhez vétele után azonnal utnák indult Nagy-Szebenbe s e hó 5-én érkezett meg.

Délelőtt 9 órakor jelent meg a hadbírószág előtt az asszony s vallomása rendkívül érdekes volt.

Óvatosan letette a lombikot, mert a vegyi összetételeket, a melyekből az új gáz fejlődött, még egyszer gondosan elemeznie kelle. Azután egy vasszekrénybe zárta. Famulusát elküldte s maga csukván el a műtermét, elindult hazafelé.

De nem volt türelme rendes szokása szerint gyalog megtenni az utat. Bérkocsiba ült, hogy annál gyorsabban érkezék haza. Perzselő, lángoló vágy emésztette, hogy elmondhassa sikerét annak a lánynak, a kit a világon legjobban szeretett.

A szobaleány azalatt ott állt az ablaknál, a honnan az egész utcát át lehetett pillantani s várt, várt, hogy mikor jelenik meg gazdájának az alakja. Nem is sejtette, hogy bérkocsiban érkezik: sohasem tette ezt ezelőtt.

És így bejelentés nélkül érkezett haza a vegyész. Kísé különös volt előtte, hogy a mikor becsöngett az előszobába, a szobaleány, a ki az ablaktól jött kinyitni az ajtót, ijedt arccal és rémült pillantással nézett rá. De sokkal jobban volt elfoglalva saját nagy érzéseivel, semhogy kereste volna ennek a jelentőségét.

Nem is hederített hát rá, pedig ha viszszenéz, mikor a felesége boudoirja felé tart, bizonyára ő is megdöbbsent volna, mert a szobaleány a háta mögött néma kétségbeeséssel tördelte a kezét.

Ő tehát benyitott.

S abban a pillanatban, mintha egy nagy szelvény zugását hallotta s mintha hideg kéz érintette volna homlokát és szívéét, megállt, jégge dermedve, elképedve a látvány előtt.

Amaz szép termetű tiszt, a ki annak idejében feltűnt neki az utcán, ott ült a kereveten, a melyen az asszony hevert. A férfi

keze a nő dereka alatt pihent s annyi ideje sem volt, hogy fölkeljen, mert a vegyész az öröm folytán, a mely haza kergette, ez egyszer meglepedkezett a kopogtatásról.

Zavart tekintettel meredt a meglepett párra, a mely szintén mozdulatlanul meredt a rémültől. Így álltak szemtől-szemben egymással mindegyik a maga világába merülten, küzdve a kétségbeesés és vihar ellen, a mely a szivekben keletkezett.

Bencsik nem tudta bizonyosan, hogyan történt, de zavart világában egyszerre csak észrevette, hogy ismét az utcán van. Látta az embereket elfutni maga mellett, mindegyiket a maga érdeke után, mint a hogyan ő elosont a többi mellett. Körülnézett, mintha keresett volna valamit. De nem jutott eszébe semmi és ismét tovább ment. A kábulat mind jobban erőt vett rajta s ellentétes gondolatok ugrándoztak benne. Egy-egy ismerőse kalapot emelt előtte, de ő idegenül bámult rájuk. Egy katonabanda vonult át az utcán és az utcai «csinnadrattá»-nak roppant sok kísérelje volt. Gyereksereg követte a muzsikuskokat sivalkodva és nevetve. Bencsik megállt és némán, mozdulatlanul bámulta a látványt. Mejd megfordult és az ellenkező irány felé tartott minden cél nélkül. Egy bérkocsi elé ért, a melynek kocsisa kalapot emelt előtte s kezével intett, hogy szálljon be. A vegyész gépiesen beszállt s a kocsis viszszafordult, kérdvén:

— Hová?

— Hová? — Bencsik maga is kérdően meredt a kocsisra s lehajtotta a fejét. Ez azt hívtán, hogy utasa rosszul van, le akart szállni, hogy segítséget hívjon, de a vegyész fölvetette a fejét s megnevezte a házszámot, ahol laboratoriuma volt.

Nem tudom, mit gondolt ez utolsó utján,

vagy gondolkozott-e egyáltalán, de a szeméi szárazak maradtak. A kocsi gyorsan haladt s ő nem óhajtott sem gyorsaságot, sem lassúságot. Megérkeztek a kijelölt helyre. Bencsik lezárt. Kifizette a kocsist s fölballagott ingadozó lépésekkel a laboratoriumba.

Benn a teremben megállt s körülnézett. A tégelyek, kémcsövek, lombikok, fuvó- és forrasztóléshűlékek ott álltak rendelkezésére a «szent tudomány»-nak. A vegyész idegenül nézte mindezt s lassan, fáradtan kivette a vasszekrényből a lombikot, melyben az új gáz volt. Sokáig nézte, de gondolatainak kuszált szövődése messze járt valahol, a temetőben s csapongott, csapongott...

— Balgák, a kik az élet problémáján török a fejüket, — mondá halkán, szomorú mosolylyal. — Mit ér az élet? Mire való? Van-e célja, rendeltetése? Ime, én is elértem e végső kérdéshez, pedig azt hittem, hogy minden életnek van valami célja...

A lombik kiesett a kezéből s darabokra tört a márványon. Bencsik meg sem rezgett. Eszébe sem jutott sajnálni a darabokra törött dicsőséget. Csak állt és merengett.

Aztán egyszerre megfordult. Egy szekrény tükörajtját nyitotta ki, amelyben apró üvegek állottak szép rendben egymás mellett; mindegyiken egy-egy halálfej, jelöl annak, hogy tartalmuk a halált jelenti. Bencsik kivette az egyiket s dugóját kihúzta. Majd újra mozdulatlanul megállt.

Az átelles falon egy Szűz Mária-kép függött. Bencsik rászegezte a szemét a Madonna-képre, sok, sok ideig nézte, azután föl emelte ajkához az üvegecskét...

... Az utolsó problema meg volt oldva...

Elmondta, hogy Goriboldit nem szerette, de ha a közelében volt, úgy érezte, hogy ereje elhagyja: gyenge lesz és tehetetlen, mert a főhadnagy olyan ellenálhatatlan hatalmat gyakorolt felette, hogy nem volt ereje felismerni a bűnt, amit elkövetett, amikor Gariboldi karjaiba vetette magát. Valóságos hipnotikus álmot vett rajtam erőt, — vallotta az asszony, — félttem attól az embertől, a ki kenyé-kedve szerint bánt velem. Ha közelében voltam, erőm elhagyott, ha nem láttam, vagyódtam utána. Heteken keresztül harcoltam a félelmes erzés ellen, mert félttem tőle — és ő látván gyöngeségemet — úgy bánt velem, mint a hipnotizáló a médiummal. Megígézett.

Az asszony kihallgatásával a bizonyító eljárás véget ért. Még Wasserthal kapitányt hallgatta ki a véres eset részleteiről a hadbíróseg s e hó 10-re tüzte ki az ítelet-hirdetés napját.

Wasserthal kapitány teljes szolgálati díszben jelent meg bírái előtt. Az elnök kihirdette az íteletet, mely szerint a hadbíróseg felmentette Wasserthal kapitányt.

Katonásan szalutált a kapitány a kitisztársai nem találtak bűnösnek és eltávozott a hadbíróseg épületéből. Még aznap el is utazott Nagy-Szebenből, mert elhelyezték Grácba a hadapród iskola tanárának. Onnan jön Nagy-Szebenbe Stöhr kapitány, a ki meg az itteni hadapród iskolában az ő helyét foglalja el.

A fölméltó ítelet Szebenben nagy föltűnést keltett. Wasserthalné nem volt Nagy-Szebenben, amikor hire járt hogy férjét a hadbíróseg felmentette, elutazott Oriát községbe, a nagynénjéhez. Beszéltek, hogy Wasserthalné anyai örömeinek néz elébe s hogy Wasserthal a születendő gyermek törvénytelenítése iránt pört indít.

El is válik nejtől. A válopört csak azért nem kezdte még eddig, mert be akarta varni a hadbíróseg íteletét.

Táviratok.

A kiegyezés.

Ischl, aug. 15. A magyar távirati iroda jelenti:

Ő felsége ma Kaizl dr. és Baernreither dr. osztrák minisztereket kihallgatáson fogadta. Deli 12 órakor mindkét miniszterelnök a királyi viliába ment hol ő felsége közös kihallgatáson fogadta őket, a melyen kifejtették álláspontjukat. Bánffy báró és Thun gróf miután ischli tartózkodásuk alatt az uralkodónak több ízben jelentést tettek és egymással beható tanácskozásokat folytattak, megegyeztek abban hogy a tanácskozásokat az illető szakminiszterekkel együtt augusztus 26-an Budapesten folytatják.

Kállay közöspénzügyminiszter tegnap elutazott. Goluchovszki gróf közös külügyminiszter ma délben Bánffy báró miniszterelnök pedig ma este utazik el. Bánffy báró egy napot Bécsben tölt azután visszatér Budapestre.

A fegyverszünet.

Washington, aug. 15. S h a f t e r tábornoktól távirat érkezett, a melyben azt jelenti, hogy az I z l a d e L u z o n e szállító gőzhajó 2193 spanyol katonával tegnap délután elhagyta Santiagót. S h a f t e r tábornok azt hiszi, hogy három vagy négy nap múlva utnak indulhat. A kormány nem küld többé csapatokat a Filippi-szigetekre, hacsak M e r r i t t tábornok nem kéré.

Török dolgok.

Konstantinápoly, aug. 15. Tevfik basa külügyminiszter tegnap este válaszulván Novakovics szerb követnek az albanok szerb területre történt betörésére és a tatárközi hátkonfliktusra vonatkozó három jegyzékére, közölte vele, hogy Saad Eddiu basa parancsot kapott, hogy vizsgálat indítására Üszkübbe menjen. A fölött, hogy szerb kiküldött is vegyen-e részt a vizsgálatban, akkor fognak tanácskozni, ha majd Saad Eddig basa megkapta utasításait Üszkübben.

Saad Eddiu basa Beranaból Üszkübbe utazott.

Konstantinápoly, aug. 15. Oroszország a porta utolsó távirati körlevelére adott válaszában határozottan ellenzi, hogy a Kréta szigetén levő török csapatokat felváltsák. Az itteni nagykövetségi körökben azt várják, hogy a többi három kabinet is hasonló értelemben fog nyilatkozni.

Francziák Krétában.

Kanea, aug. 15. (A Debr. ered. táv.) Két francia tiszt 40 csendőrrrel ideérkezett, hogy a rendőri szolgálatot ellássák.

Tüvész egy gyógyfürdőben

Boroszló, aug. 15. (A Debr. ered. táv.) Mint a „Breslauer Ztg.” jelenti, Hinsberg fürdőben tegnap a „Berliner Hof” szálloda egy része leégett. Egy bécsi nő a lángokban lelte halálát. Három pinczér az épület tetejéről leugrott az utazára és súlyos sérüléseket szenvedett. Annak a hölgynek a neve, aki életét vesztette, állítólag Feichmann.

Berlin, aug. 15. (A Debr. ered. táv.) T e i c h m a n n kisasszony, a ki a flusbergi tüvész alkalmával életét vesztette nem Bécsből, hanem Berlinből való.

Bányaszerencsétlenség.

Waldenburg, aug. 15. A Debr. ered. táv. Ma reggel a Kúlmütz-fele „Segen Gottes” aknában Altwasserben négy bányász a személyfelvonókosár vasrudjának eltörése folytán lezuhant és azonnal meghalt.

Az állami zárszámadás.

Budapest, aug. 15. Az állami számvevőszék befejezte a részletes zárszámadások szerkesztését s hozzáfog most már az összeíró és lezáró munkához. Az 1897-iki zárszámadás — az alapokat is ideértve — több, mint 600 részletes zárszámadást fog nyújtani, melyeknek eredményeit egybefoglalva már legközelebb elkészítik a sommázatot, továbbá az államháztartás mérlegeit s azt a részletes jelentést, melylyel az állami számvevőszék az évi zárszámadást a törvény értelmében kíséri. E munkákka előreláthatólag augusztus hó végére elkészülnek, hogy az egész zárszámadás az országgyűlésnek, mihelyt ismét összeül, azonnal bemutatható legyen.

Beszámoló.

Szeged, aug. 15. P o l c z n e r Jenő Szeged második kerületének függetlenségi képviselője, hétfőn délben tartotta beszámolóját az alsó-tanyai lengyel kápolnánál. Bejelentette, hogy a függetlenségi párt az őszi ülésszak alatt újabb mozgalmat indít meg országsszerte az önálló vámtérlet érdekében.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Reich Jenő és Társa jelentése. —

Távirati tudósítás. aug. 16.

Határidőüzlet.

Zárul 1 órakor.

Buza őszre	8.21
Tengeri juliusra	4.15
» augusztusra	3.94
Rozs őszre	6.30
Zab szeptemberre	5.15

Ertéktőzsde.

Zárul 1 órakor.

Osztrák hitelrészvény	360.80
Magyar »	394.50
Államvasuti	361.50

H I R E K.

A debreceni munkás dalárda diadala.

A debreceni munkás dalárda, mely a tegnap Aradon lefolyt országos versenyen szintén részt vett, szép erkölcsi sikert aratott. A mint ma délelőtt táviratilag értesültünk, a debreceni munkás dalárda is a díjnyertes dalárdák között van, melyhez őszinte örömmel gratulálunk!

* **A főkapitány helyettese.** Boczkó Sámuel rendőrfőkapitányunk a mai napon megkezdte egyelőre két hétre terjedő szabadságát. Ez idő alatt Vég Gyula tb. főkapitány helyettesíti.

* **Harmincz éves találkozás.** Vasárnap gyűltek össze találkozásra azok, akik 1868-ban végeztek a hittanszaki akadémiát a debreceni kollegiumban. A harmincz éves találkózón jelen voltak: Hajnal Elek lelkész (Karcz), Vaday Ferencz lelkész (T.-Sz.-Miklós), Sánta Béla gimn. tanár (N.-Kőrös), Somogyi Pál tanító, tanár (Debrecen), Magyar Gábor lelkész (Vajda), Simon Elek lelkész (Csokaj), Dávid Lajos lelkész (Kigyós), Boros Sándor, elkész (Sáros-Oroszi), Nagy F'ek tanár (Debrecen), Szondy Lajos tanító (Kun-Madaras) (Kovács Karoly megyei hivatalnok (Debrecen) Barkász Albert lelkész (Csételek), Balogh Imre lelkész (Kécz), Tripsó János tanító (Konyaa), Elmaradásukat kimentették Rácz Miklós kunhegyesi lelkész, Gyulay László b.-ujfalui lelkész, Szabó Albert békési tanító, Szivós Béla író, Jani István vésztői kántor, Falusy Károly telegdi lelkész, Széles József b.-ujfalui adótar-nok, Daku Lajos magánzó [Kisujszállás.) Az egybegyűltek elhatározták, hogy 10 év múlva ismét találkoznak. Tárgyalták 10 éves találkozásuk alkalmával tett alapítványukat. Délben a nagyerdei pavillonban banket volt, este Somogyi Pál tanár vendégszerető házánál gyűltek egybe, tagnap pedig Nagy Elek tanár vendégei voltak!

* **A színházi pályázat.** Debreczen város színházi bizottsága ma délután nagyfontosságú ülésre jön össze, amelyen a debreczeni színházra kiírandó pályázat sorsa fölött is dönteni fognak. A bizottság a pályázat kiírásának idejét is megállapítja. Fontos kérdés ez, a melytől az egész színház jövője függ, de égető is egyuttal, mivel már kissé megkésett a pályázat kihirdetése. Az ország három nagy színháza, ez aradi, szegedi és pécsi már kiírta a pályázatot s rövid idő alatt bizonyára a többi is nyilvánvalóvá lesz. Az legyen tehát főpricipiuma a színházi bizottsagnak, hogy a debreczeni színházra hirdetett pályázat valamennyinél előbb járjon le, mert így lehetővé válik az, hogy a pályázatban az összes elsőrangú vidéki színházgató részt fog venni, mi már magába véve is eredményesebbé teheti a pályázatot.

* **Gyűjtés Brassai Sámuel síremlékére.** B r a s s a i Sámuel, a magyar tudományos világ nesztora, ki egész életét a nemzeti közművelődésnek s a magyar irodalom fejlesztésének szentelé fáradságos és határt nem ismerő küzdelem és munkálkodás után ott pihen a kolozsvári temetőben.

A közszeretnek és a vele megnyilatkozó hálás érületnek emléket akarunk állítani a magyar nemzet fiai kegyeletéből. Reméljük, sőt tudjuk hogy tervük valósulni fog, mert a magyar nemzet, mély megtudta becsülni nagyjait Brassaihoz is hív lesz.

Felszólítjuk Debreczen városának nemes érző hazafias poigárait, hegy adományakkal hozzájárni sziveskedjének ezen nemes terv keresztülvitelére.

A brassai síremlék bizottság a következő gyűjőívet boesajította ki:

Gyűjtőiv.

Brassai Sámuel síremlékére.

Ki páratlanul hosszú életét egészen nemzete közművelődésének szentelé, ki a magyar irodalomnak 67 évig volt állandóan szorgalmas művelője és a ki 78 évig szünetlenül tanított az elemi iskolától föl a tudomány egyetemig és mindenütt valahol hallgató föltre és figyelő szemre talált: Brassai Sámuel, a magyar tudományos világ nesztora már sirjában pihen a kolozsvári temetőben. A sir mindnyájunké, az egész magyar nemzeté úgy, amint Brassai Sámuel egész lelkével és annak minden gondolatával azé volt.

Ennek a köztudatnak ez a vele együtt megnyilatkozó halás érzületek emléket akarunk állítani a magyar nemzet fiai és leányai kögyeletéből.

Teljes bizalommal fordulunk azért igentisztelt czimedhez azza a szives keréssel:

Méltóztassék jelen iven gyűjteni a Brassai Sámuel síremlékére. A legkisebb adományt is halás köszönettel fogadjuk,

Reméljük, sőt meg vagyunk győződve, hogy a magyar társadalom a mely nagyjait mindig megtudta becsülni Brassaijához is hű lesz.

A pénzküldeményeket sziveskedjék Merza Lajos pénztárnokhoz Kolozsvárra küldeni. Minden adományt hírlapilag és az emlék leleplezésekor kiadandó emlékkönyvben fogunk nyugtázni.

Hazafias üdvözléssel.

Kolozsvárt, 1898. augusztus hó.

Bizottsági elnökök: Gr. Eszterházy Kálmán: az Erdélyi muzeum Egyet. elnöke. Dr. Farkas Lajos egyet. prorektor, Dr. Gyulai Pál a M. Tud. Akadémia ig. tagja, és Ferencz József unitárius püspök. Alelnökök: Dr. Grosz Gusztáv, Dr. Hegedüs Sándor orsz. képviselők, Fekete Gábor, kir. táblai elnök, Szvaicsina Géza Kolozsvár város polgármestere, Titkár: Boros György theol. akad. tanár Pénztárnok: Merza Lajos, EMKE főpénztárnok Vass Domokos, polg. fiu-isk. tanár.

* **Bártfai világhírű gyógyfürdő vendégei** közt mint ottani tudósítónk értesít városunkból jelenleg a következők üdülnek:

Vass Eszter és Vass Mariska (földhírtokos leányai), Szuhányi Andor joggyakornok, Szmercsányi László (földhírtokos), Simon Miklósné (csendörk. neje), Liszka Nándor (jogkad. tan.), Harstein Péter és családja földhírtokos.

* **Nincs zsebtolvaj** Boczkó Sámuel rendőrfőkapitány tekintettel az óriási közlekedésre és forgalomra, mely vásárnapján a pályaudvarnál elkerülhetetlen szigorú intézkedést tett, hogy az ily alkalommal előforduló zsebtolvajlásokat megakadályozza. E szigorú intézkedésnek meg is volt az eredménye, mert úgy a vasut rendőrségéhez, mint az állomás főnökhöz és rendőrfőkapitánysághoz zsebtolvajlásról semmiféle jelentés nem érkezett.

* **Értesítés a szülőkhöz.** Tisztelettel értesítem a szülőket általában a tanítató közönséget, hogy ev. ref. népiskoláinkban a beiratások az 1898—9. iskolai évre f. é. aug. 20-tól kezdve történnek. Azon gyermekek, akik az I. osztályba jelentkeznek, tartoznak keresztelési jeggyel igazolni életidejüket, valamint előmutatni himmlőltási bizonyítványukat. Azok, kik már a múlt évben is jártak iskolába, eddigi tanítójuknál iratkoznak be. Az iskolai év ünnepélyes megnyitása szept. 1-én reggel 8 órakor fog megtartatni a nagytemplomban. Együttal figyelmeztetem a szülőket, hogyha gyermekeiket iskolai könyveket vesznek, az illető könyvkereskedőnél mindig azon könyvet kérjék, amelynek használata van engedélyezve népiskoláinkban. Helyben lakó ev. ref. vallásu gyermekek tandíjat nem fizetnek, de az 50 kr. takarítási díjat már a beiratásnál tartozik minden gyermek befizetni. Debreczen, 1898. aug. 16. Mitrovics Gyula iskolaszéki elnök.

* **Öngyilkos fiu.** A kor ijesztő réme az öngyilkosság már a gyermekek soraiból is szedi áldozatait. Az az ifju, ki ma véget akart vetni életének, még aig nőtt ki a gyermek

czipőből. Gazdája valami csekély okból megszárdta. E miatt követte el az öngyilkosságot hirtelen elkeseredésében. — Nem törődött avval, hogy mily fájdalmat fog édes szüleinek okozni. Az esetről következőket írja tudósítónk:

Grosz Károly 15 éves csinos külsejű ifju a Biedermann E. és fiai czégnél mint tanuló volt alkalmazva, Midőn reggel az irodába jött, semmiféle izgatottságot vagy idegességet, mely szándékát elárulta volna, nem vettek rajta észre. A délelőtt folyamán főnöke valar csekély ok miatt megdorgálta, mit ugy szivére vett, hogy e miatt követhette el vezetes tettét. Minden szó nélkül távozott. Távozása eleinte nem is tűnt fel, de midőn egy óra is eltelt és Grosz még mindig nem jött vissza, — társai nyugtalanokdni kezdtek s utána is küldték a szolgát, hogy miért késik oly nagyon. Rövid pár perc múlva a szolga rémült arccal jött vissza s ijedt hangon mondta, hogy Grosz a ház felre- eső részén véresen sápadt arccal a földön elterülve eszméletlen állapotban fekszik. Rögtön orvosért küldtek, Dr. Balkányi Ede ker. orvos kötiözte be a sebet melyet a mellette fekvő éles borotvával nyakán ejtett, Grosz csurom viz volt a miből azt is következtetik, hogy előbb az ottan levő nagy vizeskádb. feküdt s miután látta, hogy a víz nem elégséges az öngyilkosságra, csak azután metszette el az éles borotvával a nyakát. Hordágyon vitték be a fiatal öngyilkost a kórházba. Három levelet hagyott hátra, melyet hivatalos írizet alá vettek. Az orvos szerint életben maradásához van remény.

* **Vig órákra** az. verskötetem t. előfizetői a már beküldött előfizetési pénzeket Hoffmann és Kronovitz uraknál méltóztassanak átvenni. Az előjegyzéseket megtartom, mert oly erős bennem az optimizmus, hogy igazán jobb sorsra érdemes kötetemet halva születettnek még most sem tartom. Különben a kik előfizettek, fogadják halás köszönetemet; akik pedig nem fizettek elő, azok ne fogadják. **S e b e s t y e n d i á k.**

* **Kedélyes rablóbarlang.** Vasár vasárnapján a hirtelen támadt eső elől nagyon sokan a vásártéren levő egyik korcsmába menekültek. A vendéglős kihasználta az alkalmat s az ételeket, italokat oly drágán számolta, hogy szinte kiűszította a beszorult vendégeket. Ehhez járult még vigasztalásul egy czinczögő három szál czigányból álló banda, mely az embernek összes bűneit eszébe juttatta. Ezek is követték a vendéglős példáját, mert elég impertinensek voltak minden perczen tányérozni. Így történt ez vásárvasárnapján Debreczenben.

* **Elfogott zsebtolvajok.** Kolozsvárol a debreczeni főkapitánysághoz az az értesítés érkezett, hogy Grosz Károly Fábian és Mendelovics Márton nemzetközi zsebtolvajokat in flagranti vagyis zsebtolvajlás közben megcsipvén, elfogták. Harmadik társuknak sikerült elmenekülni. Grosz Károly Fábian azonos azzal az egyénnel, ki Károly Ignác nyomdatulajdonost a helybéli pályaudvaron ezélett négy évvel meglopta és ezért 3 évi fegyházat kapott.

* **A nagyszabeni szász asszonyok jutalma.** Emlékezetes még a nagyszabeni szász asszonyoknak az a deputációja, mely a helységnek dolgában hozott törvények szentesítése előtt Bécsben járt, a szászok nemzetiségi törekvéseinek érdekében. A szász asszonyok küldetése tudvalevőleg gyászos kudarczczal végződött. Bécsben még csak audenciára sem bocsátották őket, magyarországi szász honfirtársaik pedig még csak annyira sem méltányolták a küldöttök fáradozásait, hogy az uti költséget is csak némi kis illetékességi vita után fizették meg. Most végre megérkezett a jutalom a szász asszonyok számára, de nem

Magyarországból, hanem külföldről. Németországból ugyanis egy elismerő okiratot kaptak, melyet ezerhatszázán irtak alá, de csak asszonyok és loányok, férfi ember egyetlen egy sem. — A német asszonyok erdélyi német testvéreinknek nevezik a szász asszonyokat. A diszes kötésű, fekete, piros és arany színben ékeskedő irásban Németországnak csaknem minden tájáról található egy-egy aláírás.

* **Szőlősgazdák figyelmébe.** A tanácsnak a multkori ülésén hozott határozata szerint a kedvezményes fogyasztási adóra való bejelentésekre, már jelenkezhetnek a szőlős gazdák.

* **A Gardos ügy.** A kereskedelemügyi minisztertől tegnap érkezett meg Debreczen városa és hajdunegye közigazgatási bizottsághoz az értesítés arról, hogy Gardos Károly kázanvizsgáló biztos kir. mérnököt az ellene indított fogelmi vizsgálat befejeztéig állásától felfüggesztette s helyetteséül Münzhardt Jozsef kir. mérnököt rendelte ki a nyiregyházi építészeti hivataltól.

* **Táncmulatság N. Létán.** A nagylétán önk. tűzoltó egyesület saját pénztára javára 1898 évi aug. hó 21-én a Korona vendéglő nyári helyiségeben rendezendő diszgyakorlattal egybekötött nyári táncvigalmat rendez. Belépő díj személyjegy 60 kr. Családjegy 1 főt 50 kr. Felülfizetések a jótékony cél iránti tekintetből köszönettel fogadtatnak s hírlapilag nyugtáztatnak. A diszgyakorlat kezdete d. u. 5 órakor. Táncvigalom kezdete este 8 órakor. Rossz idő esetén alkalmas helyiség áll rendelkezésre.

* **Tűzek Derecskén.** Derecskéről írja tudósítónk: F. hó 11-én éjjel ismét tűz volt Derecskén. Erdei Gábor nádfedélű háza égett s minthogy nem volt biztosítva, tulajdonosnak 250 frt körül csett kára. Ez már ötödik tüzeset 10 nap alatt, s mindannyiszor oly anyagok estek a tűz martalékául, melyek biztosítva nem voltak. — Mostanában folyton szeles időjárásunk van, az udvarok pedig gabna és takarmány kazlak és asztalok megrakva vannak, azért a lakosság nagy aggodalmakkal eltelve beszél a szokatlan gyakori tüzesetek keletkezésének okairól. Legelterjedtebb azon vélemény, hogy valaki gyujtogat.

A bogár.

(Szellemi fröccs)

Fajlalni fogom mindég azt, hogy idáig az állatvilág nagyobb osztályát elég precízítással nem tanulmányoztam. Ismereteim korlátolt voltának ez a legérzékenyebb oldala s mióta ezt szomoruan tapasztalom, csak azóta látom be, hogy milyen messzemenő vívmánya lenne az emberiség fölvilágosodásának ha rendelkezésünkre állana egy minden magasabb szellemi igényeknek megfelelő „Bogárta”.

Amennyiben az én korlátolt megfigyelési képességem constatalhatta: ismerem négy lábú, hatlábú, nyolclábú és soklábú bogarakat, sőt vannak kétlábúak is, vannak éjjeli és nappali, repülő, csuszó-mászó, fényes, fénytelen, illatos és bűdös, zümmögő és czipelő, — növényevő és ragadozó — mezei házi, sokszemű és szemtelen bogarak. A bogarak minden fájánál ki van mondva, hogy „nem jó a bogár után indulni, mert... azt faszem, mindenki tudja, hogy miért?!” A poetákról a különöz emberekről azt tartják, hogy nekik bogarak van. Az ilyen fajta bogarak már közel vannak az emberekhez, de ennél is közvetlenebbül érdekelnek bennünket az u. n. kétlábú és kétszemű bogarak. Vajjon miért? hiszen a másfajta bogarak is bogarak és élő organismusok? — miért, hogy mégis a kétlábúak és kétkezüek jelentékenyebbek és érdekesebb reánk nézve. Miért? hát azért mert a kétlábú és kétkezü bogarakat más néven így hívják hogy „emberek” — és pedig olyan emberek ezek, kiknek a társadalomban nagyon fontos szerepük van.

Ezek a bogarak kitünő csuszó és mászó szervekkel vanaok megáldva, körös-körül mászkálnak egyes embert, aztán a fülükbe

hízogató bókókat, csengő-bongó dicsőítésekkel zümmögnek — csápjaikkal bámulatos módon tudnak tapintani, észlenni — jövendőlni sejtelemről kritizálni, feltevések, okoskodások, következtetések alapján embert emberrel összehasonlítani — embert embertől megkülönböztetni, dicsérni és ócsárolni — a hol teh tik hasonló czélből toladoknak be a családi élet szentélyébe, hogy ott apát fiuval, nőt férjvel rokonnal rokonnal összeveszítsenek.

Ők a »közkeletű« pletykák és hirbe hozások legerdemusabb gyártói, kezelői és tolvaterjesztői — a jóhírnévnek s emberi tisztességnek megrágalmazói és befeketítői. Pedig nagy a száma azoknak, a kik reájok hallgatnak s elhiszik a mit mondanak, mert ők a legnagyobb készséggel vállalkoznak az oktatásra és vezetésre, hogy az efféle oktatások és vezetések mily üdvös eredménnyel szoktak végződni, azt minden tisztességes ember tudja a kinek valaha szerencséje volt ahhoz, hogy őt bogár vezesse és az után induljon.

Az ilyen bogarak szintén lehetnek hírek és nőtények; mert azt az elnevezést nem érdemlik, hogy »nők« és »férfiak.« Az előbbieknél annál veszedelmesebbek, minél előkelőbb a társadalmi állásuk, mert annál nagyobb terük s annál több alkalmuk van masokat kritizálni, mások viselt dolgait megfigyelni, aztán őket megszólítani és aljas lélekkel — masok jó hírnevében kárt tenni.

A mint igazán hittem idáig, hogy az emberiség őt fajhoz tartozik u. m. a kaukázusi mongol, maláji, szerecsen és amerikai, — nem kevésbé szent meggyőződésem most már, hogy van az emberiségnek egy hatodik faja is, és ez a »bogár« faj, s ha osztályozni lehet őket, a bogárfaj feltétlenül az emberiség legutolsó fáját képezi. Enek a fajnak nincs situációja, sem országa, sém világa, sem hazája, el van ez terjedve ugyiszólva az egész földgömbön a legnagyobb számmal éppen közöttünk élnek a mondhatni, a mai civilizált életnek az egyik legnagyobb szerencsétlensége, hogy benne igen nagy a »bogár« állomány, és ez ellen az elemi csapás ellen igen nehéz feladat védekezni, — az oktatás és erkölcsök nemesítése — oha ki nem pusztíthatja az emberek közül a bogarakat, mert az efféle képesség és hajlam olyan eredeti bűn, melyről senki sem tehet és a melyet semmivel jóvá tenni nem lehet. A bogarak ellen nem lehet érveket, lovagiassággal, tisztességgel védekezni, ezeket hiába seperjük ki környezetünkől, hiába dobjuk el magunktól, újra visszamasznak s tovább folytatják ember boldogító munkájukat.

De ha a társadalom egyszer magáévá tenné a dolgot, mégis tulterezné magát minden kellemetlenségen a mit ezek a bogarak neki okoznak. Ugy t. u. i. ha lenézne s megvetné őket és mindazokat, akik bogár után haladnak. Oh társadalmi élet megiszdulása, jöjjön el a te országod!

•Tyrtaeus. •

KÖZGAZDASÁG

A termés.

A földmívelési miniszter tegnap tette közzé az idei termésről és a gazdasági állapotokról szóló ama hivatalos jelentést, melyet a földmívelési miniszteriumban a gazdasági tudósítókól aug. 10-ig beérkezett jelentések alapján állítottak össze.

A hivatalos jelentésből közöljük a következőket:

Aug. hó első harmadában nagyobbára a száraz időjárás uralkodott és csak aug. hó 10-én változott esőre az idő, amennyiben az ország nagy részében kisebb-nagyobb mérvű lecsapódások a kőkemény földet ismét megporhanyították.

Jégeső, záporos és vihar is volt, de csak kisebb kárt okozott leginkább a zabvetésekben, kapásnövényekben, szőlőben és gyümölcsösökben.

A száraz és tulágos meleg időjárás a

kapás növények az ország nagy részében annyira megsínylették, hogy néhol a kukorica és burgonya terméskilátások egészen megromlottak.

A mesterséges takarmány és sarju főképp pedig a csalamádé szintén hanyatlott a nagy szárazság miatt, bárha a bekövetkezett esőzések néhol még segíthetnek az utóbbiakon, azért mégis konstataálni lehet, hogy az utó-takarmánytermés hozama nem fog megfelelni a hozzáfűzött reményeknek.

Az őszi és tavaszi buza learatott területe ez évben legfeljebb 4.80—4.90 kat hold volt — melyen a próbacséplések alapján országos átlagban és kat. holdankint termett mintegy 65—7 mm. azaz összesen 32—33 millió métermázsza.

A rozs területe az elemi csapások okozta károk és a már elébb említett okok miatt csak 1.50—1.60 millió katasztrális holdra becsülhető és minthogy a katasztrális holdankénti országos átlagos termés a megejtett próbacséplések alapján a hat métermázsát meghaladja, valószínű, hogy az idei összes termés eredménye a tíz millió métermázsát megközelíti.

A tavaszi árpát is nagyobbára learattak, sőt egyes helyeken már a csépléssel is elkezdültek. A terméseredmények a megejtett próbacséplésekből következtetve jó közepesek. Az összes terméshozam megközelítőleg 14 millió métermázsára tehető.

A zab aratásával is nagyobbára elkészültek. sőt a legtöbb helyen már a próbacsépléseket is megejtették. A terméseredmények az ország tulnyomó részében kedvezők, mert országos átlagban és kat. holdankint a várható termés a hat métermázsát is meghaladja, azaz összesen termelt mintegy tizenkét millió métermázsza.

A kukorica-vetések fejlődése a szárazság következtében az erdélyi vármegyék egy részének kivételével, az ország nagy részében visszamaradt. Különösen szembetűnő ez a kései vetéseken, melyek a lazább talajokon a Duna-Tisza közén s helyenként a Duna jobb s balpartján már termésre sem nyuitanak kilátást. Általában egyenlőtlenek a vetések s a csövesedést s szemképződést tekintetében is több felől érkeznek panaszok, melyek következtében az eddigi kedvező terméskilátások általában csökkennek.

A dohány-ültetvények az utóbbi száraz időjárást a Duna-Tisza közén sínylették meg leginkább, míg az erdélyi vármegyékben viharok megkárosították. A kacsozás, törés és további kezelés folyamatban van: a terméskilátások eddig általában úgy minőség, mint mennyiséggel kielégítőek.

A cukorrépa-vetések a száraz, meleg időjárást az egész országban sínylek.

A takarmányrépa-vetések a száraz, meleg időjárás folytán fejlődésükben szintén visszamaradtak, helyenkint azonban még türhetően állanak.

A burgonya-vetések terméskilátásai a Dunántul és a Duna balpartján gyengébbek, mint az ország észak részében még folyamatban van, a későiek azonban itt részben még csak virágyanak, míg az ország déli vidékén már érne kezdenek. A nagy szárazság és hőség a késői burgonyatermés kilátását több helyen jelentékenyen csökkentette.

A szőlőkben a permetezősek daczára terjedő peronoszpóra, helyenkint jégkár és a Dunántul mutatkozó lisztharmit következtében a terméskilátások nagy mértékben csökkentek. — Szórványosan a szőlőmoly is mutatkozik.

Sertésvásár.

aug. 14.

Kőbányai sertéspiacz. Szerbiai: Nehéz páronkint 260 kilogrammon felüli sulyban 59—59½ krajczárig, közép (pkint 240—260 — kilogramm sulyban) 59—59½ krajczár Kőnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 60—60½ krajczárig.

Sertéslétszám: 1898. évi aug. 11-én — volt készlet 45.741 darab, 1898 aug. hónap 11-én felhajtott 324 drb, 1898 aug.

hónap 11-én napján elszállított 327 darab 1898 aug. hó 12-ik napjára maradt készletben 45.738 darab. — A hizott sertés üzlet-irányzata csöndes.

Budapesti gabonatözsde.

aug. 14.

készárüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Bursa	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg
Bánsági ó	76	—	80	00.00—00.00
» »	77	—	81	00.00—00.00
» »	78	—	82	—
Tiszvidéki ó	79	9.35—9.40	—	9.80—9.85
» »	76	9.40—9.50	80	—
» »	77	9.50—9.60	81	00.00—
Pestvidéki ó	78	9.70—9.75	82	9.75—9.80
» »	79	9.80—9.85	—	—
» »	79	9.30—9.45	80	—
Fehérmegyei ó	76	9.60—9.65	81	9.80—9.85
» »	78	9.60—9.70	82	—
» »	79	9.35—9.40	—	—
Bácskai ó	76	9.45—9.50	80	00.00—
» »	77	9.55—9.60	81	0000—
» »	78	—	82	00.00—00.00
Észak magy	79	—	—	—
» »	78	—	80	—
» »	79	—	81	—

	Min. hekt.-ben	Ar kilogramm
Rozs elsőrendű uj	70—72	7.10 7.15
» másodikrendű »	—	7.00 7.05
Árpa takarmánynak »	60—62	6.65 6.—
» égetni való —	62—64	6.50 7.20
» serfözdei —	64—66	7.50 8.50
Zab — — — uj	39—41	5.70 6.00
Tengeri bánsági — uj	—	5.05 5.10
» más nemű »	—	11.75 12.25
Repce bánsági	—	—

CSARNOK.

Az unokaöcses.

Lankássyné, az a gunyos szemű, csinos szőke menyecske, vagy mint barátai a »szürös fulánk-nyelve« miatt hívták: a szunyog, a husos, fehér nyakát mosolyogva nyújtotta előre.

— Tudjátok-e, — kérdezte a szemét hunyorítva, — tudjátok-e, mitől ütötte meg a guta az öreg Répászkyt?

A többi öt asszonyból mint valami tak-tusra, egyszerre — bár különböző formában — tört ki a szó:

— Nem tudjuk, Irén.

— Ugyan mondd el!

— Kiváncsivá teszel! . . .

A szunyog elégtül pillantást vetett maga köré:

— Csakugyan nem tudjátok? No, akkor elmondom.

Lassan bealkonyodván, a háziasszony kissé fölemelkedett az aranyozott karfájú kanapéről és a falkárpit egy gombján formás kezével egyet csavarított.

A szoba színes, stilizált villam-lámpái ugyanabban a pillanatban kigyultak, merész sejtelmes fényt vetve a hat társasági asszony élénk körvonalaira.

Lankássyné beszélni kezdett.

A dolog — mondta a fehér fogorát megvillantva — úgy volt, hogy az öreg Répászky — tudhatjátok, kerek két milliója volt földékben meg papirokban, — egy szép napon, az őszszel répásdi kastélyából levelet irt ide Budapestre az unokaöcsésének, ki tudva levőleg immár egyedüli és utolsó férfiivadéka a Répászky-familiának (itt Lankássyné nagyobb hatás kedvéért kezével a homlokára csapott) értésére adta, hogy ő bizony — elvén kecske — megdől és elveszi — aztán ne szakítsatok félbe, ha csodálkoztok! — elveszi a bájos énekesnőt, a hunczut, vöröshajú Kiss Adeline-t.

— Ah!

— Kiss Adeline-t akarta! — röppent el az asszonyok ajkairól a meglepetés, de a szunyog erélyesen közbevágott:

— Hagyjátok, hogy kibeszéljem magamat és ne rontsátok meg a dolog pointe-jét . . .

Majd valamivel halkabban folytatta:

— Tehát ott hagytam el, hogy ezt meg-

írta az öcsésének, Teodornak. — Azt is utána tette, hogy milyen véleményrel van erről a választásról. — Ez pedig tudjátok miféle gyerek volt; az egész apai örökségének — igaz, hogy csak nyolcvanezer forint volt — másfél év alatt milyen szépen a nyakára hágott. Azóta pedig — abban a jó reményben, hogy az öreg Répászky két milliójának úgy is ő lesz az egyedüli örököse, hiteleztek neki jó emberek vagy százötvenezer forintot.

Ez pedig nem kicsiség és ha Teodor már csak azért is nem számított volna úgy a két millióra, mint a malasztra, hát egyszerűen bolond lett volna.

Éppen ez volt az oka aztán, hogy mikor az ősszel megkapta a vén kecske levelét, iszonyuan megrémült.

— Ha ez a vén bolond — okoskodott bizonyára magában — most elveszi ezt a leányt, okkor én ugyancsak kipottyantam a jusomból. Már pedig tette utána gondolkozásnak nevezett bizonyos szellemi megerőltetés után — már pedig ettől a vén bolondtól csakugyan kitelik, hogy ha írja, hát el is veszi ezt az izét... És akkor?

Izgatottan járt le-föl a szobájában — mint azt a karácsonkor tette, igaz ugyan, egyes töredékeiben nekem elbeszélte, — mialatt legálabb egy jó óra leperdült a nélkül, hogy valami kis »mentő« gondolata is támadt volna.

Végre homlokára csapott:

— Megvan!

Azzal fogta az atilláját, kardját, csákóját és a szekérébe ülve, egyenest a Kiss Adeline gyönyörű, erkélyes lakása elé robogott.

Hogy odafent mit vitt véghez, azt én már nem tudom. Elég az hozzá, hogy aznap a népszínházban valami premiere volt, a miben Adelinének kellett volna a czimszerepet adni, s az a premiere akkor elmaradt. A művésznek az utolsó félórán jelentette az igazgatóság-nak telefon utján, hogy hirtelen rosszul lett s nincs disponálva.

Nehány nappal az elmaradt premiere után a fiatal báró Répászky Teodor, családi ügyei miatt, szabadságot kért az ezredparancsnokságtól.

Mikor a szabadságot megkapta, ugyanaznap este a bécsi gyorsvonat első osztályú külön-szakaszába fiatal pár szállt be.

A kettő közül az egyik, hisz elképzelhetitek, Répászky volt.

Szerencse, hogy elutaztak, mert Teodor garcon lakásán, tehát a régin, másnap kora reggel nagy csöngetést és dörömbölést vitt véghez egy vöröskepű, pufók, fehér oldalszakállas öreg ur.

Mivelhogy pedig a nagy zörgetésre sem nyitott senki sem ajtót, meg jobban nekivörösödött a nagy bosszúságban.

— Hat egy lélek sincs itthon? — förmedt ingerülten a házmesternére, a kit a zajra felhozott a kíváncsiság. Még a legény sem?

A házmesterné kedélyesen vonogatta a vállát, mely jó husos volt.

— Hát nem tetszik tudni?

— Mit? kérdé a jövevény.

— Hogy a méltóságos ur már nem lakik itten.

— Nem-e? Hát hol lakik?

— Elutazott.

— Hova?

— Bécsbe.

— Mikor? kérdé ez öreg, kiben az utazás híre gonosz indulatokat ébresztett. Mikor ment Bécsbe?

— Tegnap este kérem, felelt a házmesterné. Aztán látva, hogy az idegen teljesen tájékozatlan a történetek felől, jóindulatu hangon kezdte magyarázni. Mindjárt az esküvő utau elutaztak, kérem. Délután volt a házasság, este már elutaztak.

Amaz, ki imént az ajtón zörgetett, vést jósló hangon kérdé:

— Esküvő?

Majd rekedt hangon, szinte félve a választól, mit kapni fog, megkérdezte:

— És kit vett el a méltóságos ur?

A másik perczen a lépcső karfájába ogódzott.

A házmesterné álmélkodva nézett utána, — a mint vánszorogva billegett lefelé a lépcsőn.

Mánap reggel a lapok a következő újdonságot hozták:

Egy főúr halála. Báró Répászky Miklós ma este 10 órakor a Hungáriában szív-szélhűdés következtében meghalt.

A szállodában beszéltek, hogy az öreg ur ezen a napon folytonosan dult-fult magában; és senkit sem bocsátott be szobájába. A szegény és méreg ölte meg szegényt.

A szó, mit a házmesterné mondott neki a fiatal méltóságos ur menyasszonyáról, — ez volt:

— Hires énekesnőt vett el, kérem, a Kis Adelinét.

Eddig van, fejezte be történetét a szunyog kezében a theas csészével.

Az asszonyok mosolyogni szerettek volna bár az öreg Répászky tragikus halála bizonyos mértékben valamennyieket meghatotta.

Ketten vagy hárman, köztük maga a csipős nyelvű Lankassyné is — kinek a férje ura szintén már nem tulságos fiatal — egy percze önkéntelenül is letették a teáscsészét és szemüket bizonyos magatudatlan tekintettel a párolgó, sötét vöröses folyadékra meresztették.

— Istenem, miért is nincs több ily uno-kaöcsös?

Zsoldos László.

Nyilt-tér.

A legjobb és legérzségesebb
ü d i t ő - i t a l .
mely mint asztali ital különösen kedvelt és borral, oognacokkal vagy növényi szörpökkel vegyítve kitünő ízű vegyületet ad: a

MATTONI-FELE
GISSHÜBLER
SÁVANYOSÍTOTT

oltja a szomjat, hűst és felfrisít egyaránt. A legjobb szer a nyári hőség tikkasztó hatása ellen.

Eladó

700 drb kitünő munkájú kisebb fajta boroshordók u. m. 200 literig 2 frt 30 kr, 200 literig 230 literig 2 frt 20 kr, a debreczeni vasutnál, vagy pedig hasonló áru állomáson átvéve.

Megtekinthetők és megrendelhetők Turai Farkas irodájában.

UJ! UJ! UJ!

„Trombita-szájharmonika.“

(Nagyszerű találmány.) A szellemesen szerkesztve alkalmazott trombita hangzó a hang meglepő, rendkívül erős és igen hatásos!!! Minden messze tulszárnyal!!! Minden harmonika játszó tényleg ezen újdonság által el van ragadtatva. Kettős hangu, különösen finom hangok.

A legnagyobb vívmány az új iskola által nyújtatik, mely szerint mindenki igazán ezen pompás hangszerezen azonnal játszhatik (egszobb dalok, táncok stb). Ára iskolával együtt utánvét vagy az összeg előleges beküldésé mellett 2 frt 80 kr. bermentve.

Max Riehl, Instrum.-Versandt, Graslitz [Böhmen].

Leghírvesebb hangszergyáro.

Törlesztéses jelzalog kölcsönököt

helybeli bármely utczában fekvő rendes bér vagy lakházakra legjutányosabban és legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók.

Fodor Jenő

bankbizományi ircdája Hunyadi és Barna utca sarok (Kornis-ház).

Ugyanott földbirtokokra is legelőnyösebb kölcsönök eszközöltenek.

- Mörath• Egy jó pipa dohányt
- Mörath• ad mindenféle
- Mörath• büzös szag nélkül!
- Mörath• kellemes ízzel
- Mörath• kitünő növény
- Mörath• keverék tör-
- Mörath• venyesen védve.

A dohánytözsédéket kivéve mindenütt kapható. Ahol raktár nincs oda 1 frt 26 kr. utánvétellel franco a szétküldés által:

Mörath

drogueriaja Zum Biber-Gráz

Viszonteladónak igen kedvező feltételek. Eredeti csomag 30 kr. próbacsomag 10 kr.

Főraktár: Felix Griensteidl Wien

2 Sonnenfelsgasse 7. — Telefon 8491. sz.

IDEGBETEGEKNEK

ajánljatik, hogy a már 15 év óta bevezetett és tanárok, gyakorló orvosok és a nagy közönség által mindég nagyobb körben használt gyógymóddal, mely csak külső mosdásokból áll ártalmatlan, olcsó és meglepő hatású, megismerkedjenek, Tessék Weissmann Roman 25. kiadást ért brosuráját kérni:

«Ueber Nervenkrankheiten und Schlagflu»

(Idegbetegségekről és szélhűdésről.) mely Debreczenben dr. Róthschnek V. Emil ur gyógyszerházában kapható.

Üzleti könyvek nagy raktára.

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére

kereskedők, gyárosok és iparosok részére.

Levélpapír czégnomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték czégnomással

1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

nagyon olcsón.

Névjegyek

Tánczrendek

Számlák

Jegyzékek

Üzletjegyek

Körlevelek

Árjegyzékek

Műsorok

Zárszámadások

Évi jelentések

Dombornyomásu galvanizált remek

reklam falragaszok.

Pinczérszámlák, bor és sörczimkék.

Menu kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Regények, elbeszélések, költemények.

Tudományos és szakmunkák előállítása.

Rovatos ívek, tabellák.

Részvények, szelvények.

Elsőbbségi kötvények, értékpapírok.

Diszesen kiállított étlapok.

igen mérsékelt árak mellett.

Ruggyanta bélyegzők igen olcsón.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben a főpostával szemben.